



Molí del Madora / Molí de l'Amadora / Molí de Baix / Molí d'en Carbonell

Copons

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Carrer del Raval, 17-Camí de les Basses, 6, 08289
Emplaçament	A l'extrem de ponent del nucli urbà, a la cantonada amb el camí de les Basses
Alçada:	423m

Coordenades:

Latitud:	41.63683
Longitud:	1.51708
UTM Est (X):	376491
UTM Nord (Y):	4610517

Classificació

Número de fitxa	08071-51
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVIII
Any	1702
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	La construcció no té teulada, està coberta al nivell del primer pis.
Protecció	Inexistent
Número inventari	IPA 26427
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada

Titular:

Ref. Cad.: 6507005CG7160N

Fitxes associades:

Ca la Madora / Ca la Comtesa Lacambra / Ca l'Estany

Autoria de la fitxa

Adriana Geladó Prat

Data de registre de la

dt., 20/05/2014 - 02:00

fitxa:

Descripció

Edifici cantoner de planta trapezoidal, format per dos cossos adossats, amb les restes de la bassa a la part posterior de la finca. Està distribuït en soterrani, planta baixa i dos pisos, però no té teulada. Tot i això, l'edifici està cobert al nivell del primer pis. La façana principal, orientada al carrer del Raval, presenta un gran portal d'accés rectangular reformat, amb la data 1702 gravada a la llinda. Al primer pis hi ha una petita finestra rectangular, amb la llinda de fusta i arc de descàrrega superior. Al seu costat hi ha una antiga obertura tapiada de la que es conserva la llinda de fusta. Al pis superior hi ha una galeria formada per set petites obertures d'arc rebaixat, que també es reproduïx a la façana lateral i a la posterior. La façana lateral, orientada al camí de les Basses, també presenta obertures reformades. Adossat a l'extrem de tramuntana del parament hi ha un volum rectangular amb la coberta d'un sol vessant de teula àrab, distribuït en planta baixa, dos pisos i golfes. Les obertures són rectangulars, amb llindes de pedra i fusta. A les golfes hi ha una gran obertura rectangular que es correspon amb la zona d'emmagatzematge. Al interior, el soterrani està cobert per una volta on hi ha tres piques de pedra relacionades amb la funció paperera de l'edifici. A un nivell inferior hi ha el carcabà. De fet, el molí conserva diversos elements relacionats amb l'activitat paperera del segle XVIII. La construcció està bastida en pedra desbastada i algun carreu, lligat amb morter de calç i disposat en filades més o menys regulars.

Observacions:

La bassa, adossada al nord-oest del molí, és de planta més o menys rectangular i actualment està en desús. El molí agafava l'aigua que sortia del molí del Mig, mitjançant una mina que discorria per sota del camí de les Basses fins a la bassa del molí. A través d'un cup, l'aigua baixava fins al carcabà per la canal i feia moure el rodet. Un cop fora, passant per sota de la casa gràcies a una mina, l'aigua era reconduïda fins a la riera Gran.

Història

La primera referència documental relacionada amb l'existència d'un molí paperer al Raval de Copons és una concòrdia entre Ramon d'Albarells, Bertran de Montfalcó i Berenguer de Copons de l'any 1193. En ella es tractava el tema de l'aprofitament de l'aigua de l'actual riera Gran, per posar en funcionament un molí de "papurum" en aquell indret. No queda clar, però, si fa referència al molí que ens ocupa. Ja durant el segle XVI, el molí era propietat de la família Carbonell. Al segle XVII sabem que hi treballaren dos dels membres de la família, en Pere Carbonell i en Benet Carbonell. Malgrat tot, la primera referència documental del molí és de l'any 1778, on es menciona que era paperer. La propietat del molí es mantingué dins de la família Carbonell durant el segle XVIII, constant com a propietari Antoni Carbonell. A principis del segle XIX, la propietat era d'Amador Carbonell i Com (o Tudó, segons el cas), el qual va edificar la casa coneguda com ca la Madora, que es troba adossada a la façana de ponent del molí, l'any 1801. Amb la seva mort l'any 1818, la seva esposa Isabel Carbonell i Soler, coneguda com l'Amadora, heretà la casa i el molí. A mitjans del segle XIX, el molí consta ja com a fariner. Posteriorment, l'any 1869 els seus nets van vendre aquestes propietats a Maria Josefa Estany i Pujol per 2380 escuts, la qual l'any 1886 arrendà el molí a Isidre

Tomàs i Brunet per 20 anys. Amb la mort de la propietaria l'any 1906, la seva germana Maria heretà el molí, tot i que el vengué un mes després a Pere Tomàs i Cortadellas (que probablement era el fill de Isidre Tomàs). Tenim constància que en aquells moments, el molí estava destinat a moldre guix. Aquesta activitat es mantingué fins l'any 1930 aproximadament. Finalment, amb la mort del darrer propietari l'any 1942, el molí passà a mans del seu fill Ramon Tomàs Roca que el vengué altre cop a Teresa Estany, ara comtesa vídua de Lacambra, l'any 1945. En els darrers anys de la gestió dels Tomàs, el molí servia de pallissa per criar-hi conills. Finalment, l'any 1997, la propietat del molí i també de la casa tornà a canviar de mans. Cal destacar que la galeria del pis superior es correspon amb l'estenador utilitzat quan el molí era paperer al segle XVIII. El renom de cal Madora deriva de l'apelatiu amb el que era coneguda la dona del primer dels propietaris de l'edifici, Isabel Carbonell i Soler, coneguda com l'Amadora.

Bibliografia

AMIGÓ, Jordi; MICALÓ, Anna; VILA, Josep M. (1998). "Els Molins del terme de Copons". A Arqueologia medieval a l'Anoia (ACRAM). Barcelona: Diputació de Barcelona, p. 23-27. CLUB ESCOLAR 3C (1996). "Copons, El meu poble". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 1, p. 2. CLUB ESCOLAR 3C (1996a). "Carrer del Raval". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 2, p. 2. "Compte de Lacambra". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 4, p. 3. Copons. Plànol urbà / Guia d'interès. Copons: Ajuntament de Copons, 2000. IPA (1991). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Copons. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (1997). Els Molins de Copons. Molí del Madora o de Baix. Molí núm. 9. Barcelona: Diputació de Barcelona [inèdit]. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2000). "Els molins de Copons (Anoia)". A AMIGÓ, Jordi; CAIXAL, Àlvar; CASTELLANO, Anna [et al.]. Estudis històrics sobre patrimoni arquitectònic. Barcelona: Diputació de Barcelona, Quaderns científics i tècnics de Restauració monumental, núm. 11, p. 39-42. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2001). "Els Molins de Copons". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 11, p. 2-3. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2005). "El molí del Madora". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 20, p. 4. MUÑOZ, Natàlia (2005). "Renoms de Copons: el carrer del Raval". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 20, p. 17. MUSET I PONS, Assumpta (2006). Carrers i cases de Copons. El creixement urbanístic del S. XVIII. Copons: Ajuntament de Copons, p. 22. PALAU RAFECAS, Salvador (1991). "Els molins fariners de la conca de l'Anoia". Miscel·lània Penedesenca, núm. 15, p. 607. RIBA I GABARRÓ, Josep (1991). "Copons". A Josep M. TORRAS I RIBÉ (coord.). Història de l'Anoia. Manresa: Edicions Selectes, v. 1, p. 359. <http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=4875> http://www.festacatalunya.cat/poblacions-veure_altres_llocs-0807130008-cat-altres_llocs_per_visitar.htm <http://www.altaanoia.info/cat/Punts-d-Interes/Casa->



